

Αν πέσει η Ελλάδα γκρεμίζεται η Ευρώπη

“Η Γερμανία ήταν ο μεγαλύτερος οφειλέτης της Ευρώπης. Στάθηκε στα πόδια της από τη γενναιοδωρία των ΗΠΑ.”

“Όταν η Ελλάδα χάριζε χρέη στη Γερμανία.”

Ελπίζω να μη μου πάρουν τη γερμανική υπηκοότητα! Με τη φράση αυτή ξεκινά τη συνέντευξή του στη “ΜτΚ” χαριτολογώντας ο Άλμπρεχτ Ριτσλ, ο γερμανός καθηγητής στο London School of Economics, που τάραξε τα νερά όταν θύμισε στους συμπατριώτες του -με άρθρο στον Guardian και συνέντευξη στο Spiegel- ότι η Γερμανία έχει οικονομικό συμφέρον αλλά και ιστορική και ηθική υποχρέωση να βοηθήσει την Ελλάδα να βγει από την κρίση.

“Ελπίζω να μη μου πάρουν τη γερμανική υπηκοότητα!”. Με τη φράση αυτή ξεκινά τη συζήτησή μας χαριτολογώντας ο Άλμπρεχτ Ριτσλ, ο γερμανός καθηγητής της Οικονομικής Ιστορίας στο London School of Economics, που τάραξε τα νερά την προηγούμενη εβδομάδα, όταν θύμισε στους συμπατριώτες του και στην υπόλοιπη Ευρώπη - με άρθρο στον βρετανικό Guardian και συνέντευξη στο γερμανικό Spiegel - ότι η Γερμανία έχει οικονομικό συμφέρον και ιστορική και ηθική υποχρέωση να βοηθήσει την Ελλάδα να βγει από την κρίση. Πολλοί Γερμανοί πάσχουν από επιλεκτική μνήμη, έγραψε ο Ριτσλ, ξεχνώντας ότι η χώρα τους οφείλει το περίφημο οικονομικό της θαύμα μεταπολεμικά στη γενναία διαγραφή χρεών και την οικονομική βοήθεια που εξασφάλισε χάρη στους Αμερικανούς και τους άλλους συμμάχους, ενώ παράλληλα δεν κατέβαλε τις πολεμικές αποζημιώσεις - μαμούθ που οφείλει στην Ελλάδα (και όχι μόνο).

“Φυσικά, τα όσα υποστηρίζω είναι για τους γερμανούς ιστορικούς κοινός τόπος. Χθες (σ.σ. την περασμένη Τετάρτη) ήμουν σε ένα συνέδριο ιστορικών, και οι συνάδελφοί μου με χτυπούσαν φιλικά στον ώμο, λέγοντας ‘επιτέλους, βγήκε κάποιος και τα είπε!’. Προφανώς δεν ισχύει το ίδιο για τη γερμανική κοινή γνώμη”, λέει στη “ΜτΚ” ο καθηγητής Ριτσλ, όταν του ζητάμε να σχολιάσει τα δεκάδες αρνητικά σχόλια αναγνωστών για τα όσα είπε στο Spiegel και έγραψε στον Guardian.

Ιδού η συνέχεια της συζήτησής μας:

Ακόμα και στην ίδια στην Ελλάδα, πάντως, οι περισσότεροι αποδίδουν το μεταπολεμικό οικονομικό θαύμα της Γερμανίας στην εργατικότητα και

επινοητικότητα του γερμανικού λαού.

Ασφαλώς οι Γερμανοί δεν είναι τεμπέληδες. Ωστόσο υψηλοί ρυθμοί ανάπτυξης καταγράφηκαν σε όλες σχεδόν τις χώρες της Ευρώπης, ακόμα και στις κομμουνιστικές. Καθώς η οικονομική δραστηριότητα είχε καταρρεύσει εξαιτίας του πολέμου, υπήρχε το περιθώριο για μια ισχυρή ανάκαμψη.

Αναφέρεστε όμως και στο πόσο καθοριστική υπήρξε για τη Γερμανία η ελάφρυνση των χρεών της...

Βεβαίως. Επιτρέψτε μου να σας εξηγήσω τι συνέβη. Οι Αμερικανοί δεν ήθελαν σε καμία περίπτωση να επαναληφθεί το κακό προηγούμενο της δεκαετίας του 1920. Τότε, οι ΗΠΑ επιχείρησαν να αναθερμάνουν την ευρωπαϊκή οικονομία με πιστώσεις. Εκείνη η πιστωτική φούσκα έσκασε, και, στο τέλος της Μεγάλης Ύφεσης, ήρθε η επέλευση του φασισμού. Δεν ήθελαν να συμβεί το ίδιο μετά τον Β' Π.Π., όταν η Γερμανία όφειλε μεγάλα ποσά σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες. Οι Αμερικανοί απέτρεψαν την πληρωμή τους με ένα πολύ απλό τέχνασμα: έθεσαν ως όρο στις χώρες που ήθελαν να λάβουν κεφάλαια από το Σχέδιο Μάρσαλ να μην απαιτήσουν τίποτα από τη Γερμανία, μέχρις ότου εκείνη αποπληρώσει τα δάνεια του Σχεδίου. Δεν περιορίστηκαν όμως εκεί. Πίεσαν - κομπά αλλά έντονα - τους Ευρωπαίους να συνάψουν μία συμφωνία ελεύθερου εμπορίου, που ονομάστηκε Ευρωπαϊκή Ένωση Πληρωμών. Και για να εξασφαλίσουν ότι η Γερμανία θα διέθετε επαρκείς ποσοστώσεις, κατέθεσαν στη Διεθνή Τράπεζα Διακανονισμών στη Βασιλεία εγγυήσεις σε δολάρια. Η Ένωση Πληρωμών υπήρξε η οικονομική αφετηρία της μεταπολεμικής ευρωπαϊκής ενοποίησης. Κατ' ουσίαν βασίστηκε στην παραγραφή γερμανικών χρεών και στις αμερικανικές εγγυήσεις.

Πώς σχετίζεται η βοήθεια που έλαβε τότε η Γερμανία με την τρέχουσα ελληνική κρίση;

Φυσικά, από πολλές απόψεις, οι δύο περιπτώσεις είναι πολύ διαφορετικές. Όμως αυτό που θέλω να επισημάνω είναι ότι σε εξαιρετικές περιστάσεις είναι λογικό οι πιστωτές να παρέχουν μερική διαγραφή χρέους στις δανειολήπτριες χώρες. Αυτό ακριβώς έκαναν οι Αμερικανοί στη μεταπολεμική Ευρώπη εν γένει και στην περίπτωση της Γερμανίας ειδικότερα. Το δεύτερο που θέλω να επισημάνω είναι ότι, ενώ πολλοί Γερμανοί έχουν υιοθετήσει πολύ σκληρή και επιθετική στάση έναντι της Νότιας Ευρώπης και ειδικά της Ελλάδας, πιστεύω ότι για λόγους δικαιοσύνης και σωφροσύνης θα πρέπει να θυμηθούν πως, στο όχι πολύ μακρινό παρελθόν, η Γερμανία ήταν ο μεγαλύτερος οφειλέτης της Ευρώπης. Και ότι αν ξαναστάθηκε στα πόδια της, το οφείλει στη γενναιοδωρία των ΗΠΑ και των άλλων ευρωπαϊκών χωρών, που υπέφεραν από τη γερμανική κατοχή.

Συνεπώς οι πολεμικές αποζημιώσεις και η σημερινή κρίση χρέους που αντιμετωπίζει η Ελλάδα σχετίζονται στενά κατά τη γνώμη σας.

Ναι. Υπήρξε μια άρρητη παραδοχή κατά τον χρόνο της γερμανικής ενοποίησης ότι το ζήτημα των χρεών και των πολεμικών αποζημιώσεων δεν θα άνοιγε ξανά. Αυτό συνιστούσε όμως παραβίαση της σχετικής συμφωνίας του Λονδίνου του 1953. Στη συμφωνία εκείνη υπήρχε ρήτρα που όριζε ότι, οσέποτε ενωνόταν εκ νέου η Γερμανία, θα διεξαγόταν μία διάσκεψη με θέμα τις πολεμικές αποζημιώσεις. Η διάσκεψη αυτή δεν έγινε ποτέ. Και υπήρχαν καλοί λόγοι που δεν έγινε, διότι αν προσθέσετε το σύνολο των υποχρεώσεων της Γερμανίας από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο με τις αποζημιώσεις για τις φθορές και τις

ωμότητες που διέπραξαν τα γερμανικά στρατεύματα, η Γερμανία θα χρεοκοπούσε αμέσως αν υποχρεωνόταν να πληρώσει. Η γερμανική κυβέρνηση είπε λοιπόν: ας κάνουμε κάτι διαφορετικό κι ας προχωρήσουμε το σχέδιο της ενοποίησης. Γνωρίζουμε ότι είμαστε η ισχυρότερη οικονομία της Ευρώπης, ότι έχουμε εμπορικά πλεονάσματα και ότι θα συνεχίσουμε να επιδοτούμε τις ασθενέστερες οικονομίες. Άρα, όντως, υπάρχει ισχυρή συσχέτιση ανάμεσα στο πρόβλημα χρέους των χωρών της Νότιας Ευρώπης και το γεγονός ότι δεν πραγματοποιήθηκε ποτέ εκείνη η διάσκεψη.

Πώς κρίνετε τους όρους που θέτουν στην Ελλάδα οι δανειστριες χώρες;

Με ανησυχεί και με προβληματίζει ότι μπορεί να αποδειχθούν τόσο επαχθείς, που να προκαλέσουν βλάβη στη συνοχή της ελληνικής κοινωνίας. Δεν είμαι βέβαιος ότι οι αξιωματούχοι στη Βόρεια Ευρώπη και τις ΗΠΑ έχουν πλήρη συναίσθηση των ιδιαιτεροτήτων της δύσκολης ελληνικής ιστορίας. Δεν μπορείς να αναμένεις ότι θα βρεις στην Ελλάδα εξίσου ισχυρούς θεσμούς με αυτούς που συναντάς σε μια χώρα της Κεντρικής Ευρώπης. Αυτό που βλέπουμε σήμερα στην Ελλάδα είναι μία πολιτική διαδικασία, τυπική σε κάθε κρίση χρέους κρατών. Οι πιστώτριες χώρες περνούν μία “καμπύλη μάθησης”, που αφορά κυρίως δύο πράγματα: την ικανότητα και την προθυμία της λήπτριας χώρας να εφαρμόσει μεταρρυθμίσεις και να εξυπηρετεί το χρέος της.

Να όμως που, έναν χρόνο μετά το πρώτο μνημόνιο, η εκκολαπτόμενη νέα δανειακή σύμβαση ακολουθεί την ίδια συνταγή. Πώς βλέπετε να εξελίσσονται τα πράγματα;

Πιστεύω ότι η Ελλάδα, μέσα από μία εξαιρετικά συγκρουσιακή πολιτική διαδικασία, θα προσπαθήσει να εκπληρώσει ορισμένους, όχι όμως όλους τους όρους. Η προσπάθεια αυτή θα θεωρηθεί ανεπαρκής από τους δανειστές και υπερβολική από την πλειοψηφία του ελληνικού λαού. Από εκεί και πέρα, θα γίνει αυτό που οι οικονομολόγοι ονομάζουν “ευθυγράμμιση κινήτρων”, δηλαδή μία προσπάθεια προσέγγισης των συμφερόντων των δανειστών και του ελληνικού λαού. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μόνο μέσω συμβιβασμών. Οι δανειστές σας θα πρέπει να αποδεχθούν από την πλευρά τους ότι η Ελλάδα δεν μπορεί να αποπληρώσει το σύνολο του χρέους της, εκτός αν συμβεί κάποιο οικονομικό θαύμα. Είναι φυσικά πολύ δύσκολο να προβλέψει κανείς σε ποιο σημείο θα γίνει αυτή η συνάντηση συμφερόντων.

Ποιο είναι το χειρότερο σενάριο;

Μία μονομερής, άτακτη πτώχευση, την οποία σήμερα όλοι απεύχονται. Εάν η πολιτική κατάσταση στην Ελλάδα επιδεινωθεί, και οι ακραίες φωνές αποκτήσουν απήχηση σε μεγάλο μέρος του ελληνικού λαού, μπορεί να πιέσουν τα πράγματα προς τα εκεί.

Αυτό θα σήμαινε και την έξοδο της Ελλάδας από την Ευρωζώνη ή ακόμα και το τέλος της ίδιας της Ευρωζώνης;

Έχω την αίσθηση ότι βρισκόμαστε σε ένα κομβικό σημείο για το μέλλον της Ευρώπης. Εάν επαληθευτεί το χειρότερο σενάριο, η καταστροφή της χρεοκοπίας δεν θα σήμαινε μόνο την έξοδο της Ελλάδας από την Ευρωζώνη, αλλά θα επέφερε με αλυσιδωτές αντιδράσεις και το τέλος του ευρωπαϊκού εγχειρήματος - θα ήταν μία καταστροφή ανάλογη των γεγονότων της δεκαετίας του 1930.

Ας ελπίσουμε, λοιπόν, ότι η κ. Μέρκελ και οι λοιποί ευρωπαίοι ηγέτες δεν θα

Θελήσουν να μείνουν στην Ιστορία ως οι υπαίτιοι μιας καταστροφής ιστορικών διαστάσεων...

Το φάντασμα της δεκαετίας του 1930 ασφαλώς κατατρύχει τους πάντες. Σημαντική μερίδα της κοινής γνώμης τόσο στην Ελλάδα όσο και στην Ιβηρική, που ανήκει τόσο στην αριστερά όσο και στην άκρα δεξιά, δεν θα έβλεπε με κακό μάτι την καταστροφή του ευρωπαϊκού οικοδομήματος. Εάν επιβάλλουν στην Ελλάδα υπερβολικά επώδυνα μέτρα, οι απόψεις αυτές θα κερδίσουν έδαφος. Οι σκληροί όροι που επιβλήθηκαν στη Γερμανία μετά το 1929 συνέβαλαν στην επέλευση του φασισμού. Και παρά το γεγονός ότι η κρίση χρέους της περιόδου 1931-1933 λύθηκε με τη γενναία απαλοιφή χρέους, η κατάσταση ξέφυγε από τον έλεγχο του πολιτικού συστήματος. Η Δημοκρατία της Βαϊμάρης κατέρρευσε. Οι ασθενείς δημοκρατίες δυσκολεύονται εξαιρετικά να επιβάλλουν τη λιτότητα στον λαό τους. Και υπάρχουν πολλά ιστορικά προηγούμενα, στα οποία η κατάσταση ξέφυγε από τον έλεγχο με ατυχείς πολιτικές συνέπειες.

Η συμφωνία του Λονδίνου: Όταν η Ελλάδα χάριζε χρέη στη Γερμανία

Οι ΗΠΑ, και άλλοι 32 δανειστές της Γερμανίας, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα, θέλοντας να αποφύγουν τα μεγάλα λάθη που έγιναν τις δεκαετίες του 1920 και του 1930 με τους εξοντωτικούς για τη Γερμανία όρους της Συνθήκης των Βερσαλλιών που είχε τερματίσει την πρώτη παγκόσμια σύρραξη, αποφάσισαν να αλλάξουν ρότα. Στόχος πλέον ήταν να βοηθηθεί η γερμανική οικονομία να ανακάμψει, να μετατραπεί σε οικονομικό φρούριο της Ευρώπης απαλλαγμένη από τον βραχνά των χρεών της. Έτσι φτάσαμε στη Συμφωνία του Λονδίνου για το γερμανικό χρέος. Με τη συμφωνία που υπογράφηκε και από την Ελλάδα στο Λονδίνο στις 27 Φεβρουαρίου του 1953 επί καγκελαρίας Κόνραντ Αντενάουερ, το γερμανικό χρέος μειώθηκε στα 7 δισ. μάρκα: με σημερινούς όρους, θα μιλούσαμε για ένα “κούρεμα” του χρέους άνω του 50%! Το δε υπόλοιπο χρέος διευθετήθηκε με τόσο ευνοϊκούς όρους βάσει της ίδιας συμφωνίας (πληρωμή σε γερμανικό νόμισμα, επιμήκυνση χρόνου αποπληρωμής, καθορισμός “πλαφόν” στα ποσά που κατέληγαν για την εξυπηρέτησή του, χαριστικά επιτόκια της τάξης του 0%-0,5%), που η Γερμανία ξεχρέωσε σε χρόνο ρεκόρ! Βάσει της ίδιας συμφωνίας, το θέμα των πολεμικών αποζημιώσεων θα μπορούσε να ανοίξει μετά τη γερμανική ενοποίηση. Αυτό δεν έγινε όμως ποτέ.

- **Ορισμένα από τα δεκάδες σχόλια αναγνωστών του άρθρου στον Guardian:**
- “Ναι, και είναι επίσης καιρός η Ελλάδα να πληρώσει αποζημιώσεις στο Ιράν για την καταστροφή της Περσικής Αυτοκρατορίας από τον Μεγαλέξανδρο”, έγραψε ο peacefulmilitant.

- “Ορισμένοι φαίνεται πως δεν διάβασαν προσεκτικά το άρθρο. Αυτό που λέει ο

Αν πέσει η Ελλάδα γκρεμίζεται η Ευρώπη

Συντάχθηκε απο τον/την Administrator
Κυριακή, 26 Ιούνιος 2011 07:23 -

συγγραφέας είναι πως αποτελεί υποκρισία των Γερμανών να εξοργίζονται σχετικά με τη διαγραφή χρέους της Ελλάδας, όταν οφείλουν σε διαγραφή του δικού τους χρέους το γεγονός ότι είναι σήμερα οικονομική δύναμη”, έγραψε ο kizbot.

- “Το άρθρο έχει λογική. Ο Β’ Π.Π. δεν ανήκει στο μακρινό παρελθόν και, εάν συμφωνήθηκε, όταν έγινε η διαγραφή χρέους της Γερμανίας το 1953, ότι οι γερμανικές αποζημιώσεις πρέπει να τακτοποιηθούν μετά την ενοποίηση, πρέπει να τακτοποιηθούν”, έγραψε ο whitworthflange.

ΠΗΓΗ: makthes.gr